

מסורת הש"ס

א) [לעיל כח.], ב) ז"ק נ"ד;
ג) [מוספת ס"ג],
ד) [שפי"ה ס"א].

הגרות הב"ח

א) במשנה אף בעוד
עשה קן וכו' אף בחול
עשה קן:

הגרות הגר"א

[א] במשנה מפי ברורי
המדות. נמחק:

לעזי רש"י

אישקומ"א. ק"ף.
אורש"י [אדרש"י ר'].
לחרוך.

מוסף רש"י

שוקל אדם בשר כנגד
הכלי. טפה המורכב בשר
נמשקל, אע"פ שסור
לשקול לצורה דהיינו
מעשה חול, מותר הוא
לשקול כנגד הכלי, וכנגד
הקופיץ. סקין גדול
שקופיץ טו כשה' דלפני
שימי ולא היו מעשה חול
[דע"ל כח.], אלא
משגיחין, אין מעינין
[שם]. ברורת שיחין
וביערות. להענין כהן מ"ג
לשום, דחי דחי הליץ
לכל ויהי מקן הגנולים
[ב"ק צ"ד].

רבינו הגנאל

בסורא אמרי כי תרטא
כו', פירוש נותן דבר
כיון, תרטא, והוא דבר
ידוע באותו מקום, ולה
פלגו תרטא. ובגוש היו
אומרים כי חלקא ופלגו
חלקא. וכן אחיא וכן
ירבעא בולן שם אותו כלי
הידוע במקומם. [מתנ"י]
אומר אדם לחבירו ביום
טוב מלא לי כלי זה
אבל לא במדה כו'.
אוקמה שמואל אהרן
מלא לי כלי זה אהרן
ששכיל מידה ידועה, אע"פ
כלי ששכיל קפיו והוא
עשוי להשתמש בו בבית,
אבל לא במידה, אבל
לא בכלי המיוחד למרוד
בו לבני אדם שאינו
עשוי להשתמש בו אלא
למרוד בלבד, נכון קפיו
שורא עשוי למרוד בו
למכירה ולקנייה אילו
היה למימר אפילו הכי
יהיה למימר ששכיל
העשוי להשתמש בו, כיון
ששכיל מידה ידועה אסור
למלאותו ולתת אותו
לחבירו כיו"ט, שנמצא
כאלו מורד ומכר לו, ויהיה
ואקשינן וכו' ר' יהודה
הממיר בשמחת יו"ט

אין צדין פרק שלישי ביצה

כ"ט.

עין משפט
נר מצוה

בו א מיי פ"ד מהל'
יו"ט הלכה כה סג
לאין עה טו"ש"ע א"ח
סימן מק ספ"ק א'
בו ב ג מיי שם סג
טו"ש"ע א"ח סימן
מק ספ"ק ג וסימן
ספ"ק א'
ד [טו"ש"ע ח"מ סימן
ספ"ק ב:]
מח ה מיי שם הלכה כב
סג טו"ש"ע א"ח
סימן מק ספ"ק ד וסימן
ספ"ק ב:]
מז ו מיי וסג טו"ש"ע
טו"ש"ע א"ח סימן
מק ספ"ק ד:
ז א מיי וסג טו"ש"ע
א"ח סימן מק ספ"ק א':

רבינו הגנאל (המשך)

ורבנן [מקילין], והא
איכא שמעינן להו,
דתנן רבי יהודה אומר
שוקל אדם בשר כנגד
הכלי כו'. ופריקנן דרבי
יהודה ארבי יהודה לא
קשיא, התם ככלי שאינו
עומד במשקל יודע לפיכך
מותר, הכא למלאות ולתת
לו בכלי העומד למדה
ידועה ואסור. לרבנן
נמי דאמרי אין משגיחין
בכף מאזנים כל עיקר,
משום שטעשה מעשה חול
ושוקל באזנים בשביל
שם אסור, אבל הכא
פעמים שנותן אדם יין
ככלי של מדה ושותרה
לפיכך מותר. ובה אבר
ורבנן שלא יזכור לו
כסוד מדה. מעשה באבא
שאלו בן בוגטת שהיה
ממלא מדותיו מערב יו"ט
כו'. והחכמים אומרים אף
בחול עשיין כן מפני
מיצוי המדות. תנא הוא
כינס שם גרבי יין כו'.
ואסיקנא גישה בהן צרכי
צבור, הנייא גול ואינו
יודע ממי גול, לקי יעשה
בהן צרכי צבור, אילו
הן צרכי צבור ברורת
שיחין ומערות. יושלמי
ר' אלעזר אמר ליעריא
בר חמא מלא לי הדין
מגו ולמחר אגן מכילין
ליה. אדבריה רב חסדא,
לומר שם דבריו בפיו
לרבנן עוקבא, ודרשי
לא ימורד אדם שעורים
ותן לפני בהמתו, אבל
באומד קב או קביים
ואינו חושש שמום מידה.
אמר רב מרדחא אשה
קמה ללוש בו, דכיון
ידיעה דלישה חמשת
רבעים ועוד ט' מסכת
כדי שתחול הלתה בעין
יפה. ושמואל אמר אסור.
ואסקא אביי ואמר השתא
דהנא דבי שמואל מותר
ואמר שמואל אסור

א) אולי צ"ל אכל ליעול באומד
קב או קביים ממי ואינו חושש
כו'.
ב) מיי אולי ואינו צ"ל ועוד
היא מסכתא ליעול חלתה וכו'.

בסורא אמרי. דרכן לומר לטבח תן לי תרטא או פלג תרטא ובגוש אמרי חלקא או פלג חלקא ובפומבדיתא אמרי אחיא. כל הטבחין היו מנתחין בהמותיהם בשוה כך וכך נתחיס מן הצהמה ולאותן הגתמים קרו להו בסורא תרטא ובגוש חלקא ובפומבדיתא אחיא ובגוש פקוד רבעא: **מתנ"י** אכל לא נמדה.

בגמ' מפרש לה ומאי פלוגתיהו: **שהיה ממלא מודסין כו'.** שאין מודסין צד"ט: **אף בחולו פלג מועד עושה קן.** בגמ' מפרש טעמא, ולא גרסינן במתני' מפני צדורי המדות ואית דגרס ליה והן העלאת הרמימות ובגמרא מפרש: **מפני מלוי המדות.** כשהיה מוכר שמן היה לו מדות הרבה ומצינן הלקוחות כליהן ומודד לאיש ואיש צדדה לנצמו ומתמנות והולכות למוך כליהן כל הלינה: **גמ' המיוחד למדה.** שמועד ומוכר צו: **העומד למדה.** שכשישכר זה צו זה תחתיו אכל עדיין לא מדד צו: **ואסא רבי יהודה למימר.** כיון דהוא נצמו מדה ולכן עשוי וכדי מדה מחויב לא ימלאנו דמתיו שפיר כמודד ומוכר כעדין דחול: **כלי קופיץ אין עומדין לכן: כדעדין בחול.** במאזנים פעמים שאין הליטרא לפניו וכיון שידע משקל כליו שוקל צו: **לא קא עביד כעדין דחול.** דעדיין לא ילא טבעו של כלי זה למדה: **שם מדה.** רבעא או לוג אלא כך יאמר לו סתם כלי זה מלא לי: **הכא לא קא עביד כדעדין בחול.** שדרך לקוחות לומר תן לי לוג ואין דרכן לומר כלי זה מלא לי בדרך מקח אלא בדרך הלוואה או מתנה ואע"פ דמיוחד למדה: **עביד אינשי דמקרי חמרא.** לחכמייה: **כמנא דלינא.** שם מדה: **תנא אף צמועד עושה כן מפני בטול בית המדרש.**

שהיה חסס גדול וצאיס רביס לשאל וימנו וצמועד רביס עוסקיס צמורה שאין טרודיס צמלכה והיה ממלאן צלינה שאין זמן בית המדרש כדי שיהא פנוי ציוס. ולמאן דגרס צמתני' מפני צדורי המדות מפרש הכי מפני בטול ציוס המדרש של צאי מועד לא יהיה פנוי לשעות ולצבר מדותיו שלא ירמימו לפיכך ממלאן צלינה: **הוא כנס כו' משנתן יין צחצית כך וכך לוגין קא עביד כדעדין בחול הכא** לא קעביד כדעדין בחול דעבדי אינשי דמקרי חמרא ביצה ושתו: **מעשה באבא שאול בן בטנית:** תנא אף במועד עושה כן מפני בטול בית המדרש תנו רבנן הוא כנס לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים לכך אמרו להם אף אנו אין רצוננו בכך אמרו להם הואיל והחמרתם על עצמכם עשו מהם צרכי רבים דתניא ^דגול ואינו יודע למי גול יעשה בהם צרכי רבים מאי ניהו אמר רב חסדא ברורת שיחין ומערות ארבריה רב חסדא לרבנא עוקבא ודרש ^ההלא ימורד אדם שעורים ויתן לפני בהמתו כיו"ט אבל קודר הוא קב או קבים ונותן לפני בהמתו ואינו חושש ויהנתתם מודד תבלין ונותן לתוך קדרתו כדי שלא יקדיח תבשילו אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מרדחא אשה קמה כיו"ט ונתנת לתוך עיסתה כדי שתחול חלה בעין יפה ושמואל אמר וחסור והא תנא דבי שמואל מותר אמר רבי שמואל חמרא ביצה ושתו:

קא עביד כדעדין בחול הכא לא קעביד כדעדין בחול דעבדי אינשי דמקרי חמרא ביצה ושתו: **מעשה באבא שאול בן בטנית:** תנא אף במועד עושה כן מפני בטול בית המדרש תנו רבנן הוא כנס לירושלים אמרו להם אי אתם זקוקים לכך אמרו להם אף אנו אין רצוננו בכך אמרו להם הואיל והחמרתם על עצמכם עשו מהם צרכי רבים דתניא ^דגול ואינו יודע למי גול יעשה בהם צרכי רבים מאי ניהו אמר רב חסדא ברורת שיחין ומערות ארבריה רב חסדא לרבנא עוקבא ודרש ^ההלא ימורד אדם שעורים ויתן לפני בהמתו כיו"ט אבל קודר הוא קב או קבים ונותן לפני בהמתו ואינו חושש ויהנתתם מודד תבלין ונותן לתוך קדרתו כדי שלא יקדיח תבשילו אמר רב ירמיה בר אבא אמר רב מרדחא אשה קמה כיו"ט ונתנת לתוך עיסתה כדי שתחול חלה בעין יפה ושמואל אמר וחסור והא תנא דבי שמואל מותר אמר רבי שמואל חמרא ביצה ושתו: